

VÁZLATOK

X. Az adósságválság

adósságválság = a pénzvilág válsága

hitelképesség = van-e reális esély egy esetleges hitelfelvétel esetén annak és kamatainak visszafizetésére

hitel = kölcsön, melyet megszabott időre kamatostul vissza kell fizetni

hitelt felvehet magánszemély és egy ország is

kamat = a hitel ára

rögzített kamat = ha a kamat mértéke nem változik a hitel lejártáig

rövid és hosszúlejáratú hitel = a hitel visszafizetésére szabott időtől függ

külső adósságállomány = az a hitelállomány, melyet egy ország egy másik országtól, vagy nemzetközi pénzüzetektől vett fel

belső adósságállomány = az a hitelállomány, melyet egy ország polgáraitól hitelez (kötvények)

eladósodás = nem azonos a hitelfelvétellel. Csak akkor következik be, ha az ország nem tudja törleszteni a hitelekkel kapcsolatos tartozásait.

Az eladósodás ne sújtja a fejlett országokat, mert a beruházások, melyekre a hiteleket felvették kitermelik a tartozást. Sokkal inkább sújtja a fejlődő és a volt szocialista országokat, ahol a gazdaság helyzete rosszabb.

Az eladósodás az 1970-es években kezdődött → okai:

→ (belső) rossz gazdaságpolitika

→ (külső) kőolajválság (1973) következményei

adósságcsapda = 1973 olajárrobbanás → *olaj ára megemelkedett* → OPEC és más olajexportáló országok *jelentős pénztöbblet*hez jutottak = „**petrodollárok**” → felborult az addig megszokott pénzügyi rendszer → megnőtt a pénz mennyisége → *olcsó hitelek* → *tömeges hitelfelvétel* (latin-amerikai, afrikai, kelet-közép-európai országok) → hitelfelvétel USD dollárban → *a dollár árfolyama emelkedett* → visszafizetési nehézségek → *megemelkedtek a hitelkamatok* → *visszafizetés még nehezebbé vált* → *újabb hitelek felvétele az előzőek visszafizetésére, de már magasabb kamattal* → beindult az **adósságspirál** → gazdasági teljesítmények csökkentek = *állami bevételek csökkentek* → az *adósság visszafizetése lehetetlenné vált* = **adósságcsapda**

ADÓSOK ÉS HITELEZŐK

Latin-Amerika országai

Karib-tenger térségének országai

Délkelet-Ázsia országai

Afrika Szaharától délre eső országai → adósságállomány kicsi, bevételeik még kisebbek → az adósság nagy terheket ró rájuk (hitelezők: IMF, Világbank)

Segítséget jelentett az adósságállomány egy részének elengedése. Ezt a folyamatot az Egyesült Királyság indította el (2004) → csatlakoztak a G8-ak → 2005: IMF és a Világbanki is bekapcsolódott → ára: a segélyek csökkentése

Újabb hitelezők megjelenése: Kína, India, Malajzia, Dél-afrikai Köztársaság is adnak kölcsönöket a fejlődő országoknak.

KIÚT A VÁLSÁGBÓL

átütemezés = az adósságállomány visszafizetési határidejének kitolása
→ néhány iparosodott közepesen fejlett ország esetében működik (pl.: Brazília, Mexikó)

adósság elengedés = pl. Lengyelország adósságállományának nagy részét elengedték, melyek államközi hitelek voltak

Magyarország adósságának egy részét 1990-es évek elején átütemeztette, illetve átváltotta belső adósságállománnyá úgy, hogy kötvények kibocsájtásával kifizette kamatainak jelentős részét (1997-98) → az adósságállomány azóta újra megnőtt (Medgyesi Péter: 50%-os közalkalmazotti béremelése hitelből → folyamatos hitelfelvételek a szociálliberális kormányzás alatt)

Legsúlyosabb a helyzet az **afrikai országok** esetében → esély sincs a visszafizetésre (gazdasági fejlettség) → egy lehetőség: *adósság elengedés*